

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : พัฒนาการ การมีส่วนทางการเมืองของประชาชน
ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ชื่อผู้เขียน : พันตำรวจเอกพิชิตชัย ศรียานนท์

ชื่อปริญญา : นิติศาสตรมหาบัณฑิต

ปีการศึกษา : 2545

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์ พูนศักดิ์ วรรณพงศ์ ประธานกรรมการ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชัย สังข์ประไพ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน คือการปฏิรูปทางการเมือง โดยมีนัยสำคัญเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของนักการเมืองมาเป็นการเมืองของประชาชน แนวความคิดดังกล่าวมีพื้นฐานมาจากหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ถือว่าเป็นของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน การที่จะให้การเมืองซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจการของบ้านเมืองได้รับการดูแลเอาใจใส่ มีส่วนร่วมโดยประชาชนให้มากขึ้น เป็นเจ้าของมากขึ้น ตามหลักการดังกล่าวเกี่ยวข้องกับเหตุปัจจัยหลายประการ กล่าวคือ การศึกษาของประชาชน ความเจริญของบ้านเมือง การติดต่อสื่อสารโทรคมนาคมในอดีต การกระจายรายได้ การกระจายโอกาส และการกระจายอำนาจ ทั้งหลายทั้งปวงเหล่านี้รวมเรียกว่า วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน โดยหลักการสำคัญของระบอบประชาธิปไตยดังจะเห็นได้ว่า นับแต่ที่มีการเริ่มต้นยกร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตั้งแต่ฉบับแรก ในปี พ.ศ.2475 เป็นต้นมา จนถึงฉบับปัจจุบัน ได้มีการเน้นย้ำเสมอว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน และ/หรือมาจากปวงชน

หลักการดังกล่าวข้างต้นมิได้พัฒนาจากแนวคิดของปรัชญาเมธีชาวตะวันตก ซึ่งมีภูมิรัฐศาสตร์ มีคตินิยม มีความคิดความเชื่อ มีวิถี มีจิตวิญญาณ และวัฒนธรรมทางการเมืองแตกต่างกันไปจากตะวันออก โดยเฉพาะประเทศที่เคยปกครองในระบอบราชาธิปไตย

และที่ยึดมั่นในหลักการของศาสนาที่แตกต่างกันออกไป

ดังที่มีคำกล่าว่ว่าประเทศตะวันตกเป็นรัฐประชาธิปไตย ในสังคมของศาสนิกคริสต์เตียน หรือที่เรียก “Democratic state in the Chistian society” แต่ประเทศไทยเป็นประเทศที่อยู่ในลักษณะของรัฐ ตามนัยของศาสนา พราหมณ์หรือฮินดู ภายใต้สังคมของพุทธนิยมทางปรัชญา หรือที่เรียกว่า Hindu state และ Buddhist society ดังกล่าวนี้ทำให้พัฒนาการในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนแตกต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็นการใช้อำนาจอธิปไตยแบบมีผู้แทนก็ตาม สังคมการเมืองประเทศไทยเป็นสังคมเชื้อผู้นำ เป็นสังคมเกษตรกรรม เป็นสังคมน้ำ เป็นสังคมที่เทิดทูนยกย่องพระมหากษัตริย์ เป็นสังคมที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของศาสนาพุทธ โดยไม่รังเกียจศาสนาอื่น มีลักษณะเรียบง่าย ให้อภัย เป็นครอบครัวใหญ่ เอื้ออาทร และเป็นสังคมอุปถัมภ์

คุณลักษณะเด่นประการดังกล่าวเมื่อนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิรูปทางการเมืองภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันซึ่งได้กำหนดให้มีองค์กรอิสระต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย และให้ประชาชนสามารถเลือกตั้งได้ทั้งวุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร และยังสามารถเสนอร่างกฎหมายได้ ร้องขอให้มีการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ แสดงประชามติได้ ทำประชามติได้ ก่อตั้งพรรคการเมืองได้ง่าย นั้นเกิดปัญญาวาเกิดสัมฤทธิ์ผลเพียงใด

จึงจำต้องประยุกต์ คุณสมบัติที่ดีของสังคมไทยเข้ากับแนวคิดเกี่ยวกับสถาบันการเมืองการปกครองใหม่ ๆ ของชาติตะวันตกซึ่งเมื่อนำมารวมผสมผสานกันเข้าก็กลายเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะไทย ๆ แต่ปัจจุบันยังอยู่ในระยะเปลี่ยนผ่าน จำต้องให้ประชาชนได้เรียนรู้ ได้ลองผิดลองถูก ได้ชิมชั้บ สังคมประสบการณ์ให้มากเข้า ให้กลายเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองการปกครองเพื่อส่งผ่านจากคนรุ่นปัจจุบันไปสู่รุ่นใหมในอนาคต

ดังนั้น เจตนารมณ์ของการปฏิรูปทางการเมือง เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองมากขึ้น ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน จึงเป็นเสมือนบทเรียน แบบฝึกหัด เล่มใหญ่ ที่ประชาชนจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วม ทำโจทย์โดยการสนับสนุนอย่างแรงรัดของภาครัฐในการให้การศึกษา การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และ

T 161644

จัดให้กลายเป็นเนื้อหาของหลักสูตรทุกระดับ นับแต่ชั้นอนุบาลจนถึงชั้นอุดมศึกษา ตลอดจนสร้างวัฒนธรรมองค์กรขึ้นมาใหม่ในทุกสถาบันการเมืองการปกครอง เพื่อให้ประชาชนรู้สึกรักหวงแหน และตระหนักสำนึกว่า พลังของประชาชนเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการส่งผ่านพัฒนาการของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไปสู่คนรุ่นใหม่ภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว ในการสื่อสารโทรคมนาคม ทุกระดับอย่างมากมาย ซึ่งจะทำให้การใช้อำนาจอธิปไตยโดยตรงด้วยตัวของประชาชนเอง มีความสำคัญยิ่งขึ้น โดยในขณะเดียวกันกลไก ทางสังคมที่มีส่วนในการอนุรักษ์ จารีตประเพณี ขนบธรรมเนียม วิถีชีวิต และจิตวิญญาณของความเป็นไทย จะต้องไม่ถูกทอดทิ้งให้มลายหายไป

จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า พัฒนาการของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จะต้องก้าวไปสู่สังคมนานาชาติ มีความเป็นสากล แต่ยังคงสามารถรักษาเอกลักษณ์ ศักดิ์ศรี และวัฒนธรรมอันดีของชาติไว้ให้ยั่งยืนสืบต่อไปให้ได้อีกด้วย

Thesis Title : The Development of People's Participation in
Politics under the Constitution Law of Thailand

Student's Name : Pol.Col.Pichitchai Sriyanonda

Degree Sought : Master of Laws

Academic Year : 2002

Advisory Committee :

1. Assoc. Prof. Bhoonsak Wanabongse Chairperson
2. Asst. Prof. Wichai Sangpraphai

The present constitution of Law of Thailand is the political reform significantly for the purpose of political change of politicians to be public politics. Such concept is based on the administration principle in the democracy system which belongs to people by people and for people. According to the above principle, there are various factors involving with the participation of people in the politics, e.g. people's education, nation's development, communication, income distribution, opportunity distribution and power distribution. These factors are collectively called "People's Political Cultures". The main idea of democracy system from the draft constitution of kingdom of Thailand, the first issue in B.E. 2475 (A.D.1932) to the present issue, has emphasized that the sovereignty belonged to the people in general and/or came from the people in general.

The above principle came from the western the concept of learned man possessing the political science, belief, moral, way of life, spirit and political culture which are different from the east, especially in the nation where it has been administrated by the emperor system and held by different religious principles.

It is said that the western countries are democratic state in the Christain society. However, Thailand is characterized as state country. According to the Hindu state and Budhist society, it differentiates the development of people's participation in the politics, regardless of direct sovereignty, mixed sovereignty or representative sovereignty. Thailand's political society is convinced by leader. It is the agricultural society. It is the water society. It is the king worship society. It is the society under the Buddhism's influence without objecting to other religions. It is simple, forgiving, friendly, supporting and big family society.

When the said characteristics are applied with the political reform under the present constitutional law of Thailand which sets up a lot of free organizations, it enables people to elect the Senate and House of Representatives, to propose the draft laws, to remove the politicians, to express public opinions, to make public criticism and to form political parties.

Therefore, Thai society's good characteristics are to be applied with the concept of western political institutions. When it is blended, it becomes the participation of politics in Thai Style. However, it is now under the transformation process and the people have to learn, try the

TE 161644

right and wrong ways and gain more experiences, then it becomes the political culture which shall transmit from the present to the new generation in the future.

Thus the purpose of political reform is to enable people to have more participation in the politics under the present constitutional law of Thailand. It is like the huge lesson and exercise to be participated by the people and supported by the government sector for the education, public relation and course of study at all levels from kindergarten to university. The new organizational culture must be created in all political institutions so that the people will have love, possession and realization that the people's power is the only key mechanism to develop the politics and administration, especially the transition of development of political participation to the new generation under the rapid change of society, in order to be consistent with the globalization and high development of telecommunication at all levels. Then, the people's direct sovereignty shall play more important role while the social mechanism always supports the existence of conservation, tradition, custom, way of life and spirit of Thailand.

It is summarized that the development of people's participation in politics shall step into the international society with internationalization, but continue to maintain Thailand's uniqueness, reputation and culture forever and ever.